

KEMOTERAPÖTİKLER

8

Prof. Dr. Hale TUFAN

Antibiyotik Kullanımının Genel İlkeleri:

Antibiyotikler vücuda giren hastalık yapıcı (patojen) mikroorganizmalara karşı kullanılan ilaçlardır. Etki spektrumları ya da kimyasal yapılarına göre gruplandırılmaktadırlar. Antibiyotikleri gruplar halinde ele almadan önce bazı temel bilgiler ve kullanılan terminoloji hatırlatılacak ve antibiyotik kullanımı ile genel bilgi verilecektir.

Antibiyotikler; bakteriler, mantarlar, virüsler ve parazitler gibi çeşitli mikroorganizmaların gelişmesini önleyen ya da onları öldüren kimyasal maddelerdir. Antibiyotik ile tedavide ana ilke; konakçıda hiç veya çok az toksik etki yapan bir kimyasal madde ile hastalık etkeni olan mikroorganizma üzerinde yeterli toksik veya letal (öldürücü) etki oluşturmaktır. Genel olarak etki ettikleri mikroorganizmalara göre isimlendirilmektedirler. Ör: Antibakteriyeller, antivirütikler gibi.

Antibakteriyel etki dereceleri bakteriyostatik veya bakterid olmak üzere iki şekilde ifade edilir. Bir antibakteriyel ilacın bakteriyostatik etkisi demek, etkili olduğu bakterilerin çoğalmasını ve gelişmesini önlemesini belirtmektedir. Bakterisid etkili bir antibakteriyel ise etkili olduğu bakteriler üzerinde öldürücü etki oluşturmaktadır.

Bir antibiyotik birden fazla mikroorganizma üzerinde etki gösterebilmektedir. Bu durum, o ilacın antimikrobik etki spektrumunu (etki gösterdiği mikroorganizma çeşitliliğini) belirlemektedir. Buna göre antibiyotikler dar veya geniş spekt-

¹ Prof. Dr. HALE TUFAN Yüksek İhtisas Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ana Bilim Dalı